

Ders : 224**Konu : Peygamberimiz'in Ahlâkı - V****PEYGAMBERİMİZ'İN AHLÂKI - V****9. RESÛLULLAH (S.A.V.)'İN HAYÂSİ:**

Hz. Peygamber (s.a.v.), hayatın her meselesinde örnek olduğu gibi, hayâ konusunda da ümmetine en güzel örnek olmuştur. Hz. Peygamber'in hayâsı anlatılırken O'nun, duvağına bürünmüş gelinlik kızıdan daha da utangaç olduğu ifâde edilmiştir. Nitekim ashâb Hz. Peygamber'in eşsiz hayâsını şöyle anlatır: "Peygamber (s.a.v.), duvağına bürünmüş gelinlik kızıdan daha utangaçtı."¹ Onun herhangi bir şey karşısındaki hoşnutsuzluğu yüzünden anlaşılırdı."²

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayası, bir kişinin yüzüne bakışlarını yoğunlaştırmasına engel olurdu.³ Resûlullah (s.a.v.), (din) kardeşine hayâ konusunda nasihat eden bir adama rastladı ve ona: "Bırak onu, zira hayâ imândandır."⁴ buyurdu. Yine Hz. Peygamber (s.a.v.);

إِنَّ لِكُلِّ دِينٍ خُلُقًا. وَخُلُقُ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ

*"Her dînin bir ahlâk nizamı vardır. İslâm'ın ahlâk nizamı da hayâ üzerine tesis edilmiştir."*⁵ buyurmuştur.

10. RESÛLULLAH (S.A.V.)'İN ADÂLETİ

Allah Resûlü mübarek hayatı boyunca, toplumda adaleti hâkim kılmak için mücadele etmiş, gerek Müslümanlar gerekse gayrimüslimler arasındaki muamele ve hükümlerde adaletin en güzel örneklerini vermiş, adaleti temel hakların ve özgürlüklerin korunması, toplumsal huzurun ve barışın sağlanmasının teminatı olarak görmüştür.

Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Peygamber'in uyması gereken esaslardan bahsedilirken:

وَاسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتِ وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأَمَرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ

*"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların heveslerine uyma ve de ki: Ben Allah'ın indirdiği kitaba inandım ve aranızda adaleti gerçekleştirmekle emrolundum..."*⁶ buyrulurken Hz. Peygamber'in adaleti tesis etmekle görevli olduğu bildirilmektedir.

¹ Buhârî, Menâkıb 23; Edeb, 77

² Buhârî, Edeb 72; İbnü Mâce, Zühd 17

³ Buhârî, Edeb 72;

⁴ Buhârî, İmân 16

⁵ İbn Mâce, Zühd 17

⁶ Şûrâ, 42 /15

Diğer bir ayette ise:

وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ

“Ve eğer hüküm verirsen, aralarında adaletle hükmet...” buyrulmuş; Hz Peygamber’in adaletten -gayrimüslimler için bile olsa- asla taviz vermemesi gerektiği bildirilmiştir.

Hz. Peygamber'in mübârek hayatını incelediğimiz zaman, onun hem içeride hem de dışarıda adaleti tesis etmeye çalıştığını görürüz. O, bir taraftan Mekkeli ve Medinelî Müslümanlar arasında kardeşlik ilan ederken, diğer taraftan da Medine Sözleşmesi ile Müslüman, Yahudi ve müşrikler arasında adaleti sağlamaya çalışıyordu.⁸

Allah Rasûlü, hayatın her alanında daima adaleti, adil hüküm vermeyi esas almış, bizzat adaletin en güzel örneklerini sergilemiş; aile hayatında,⁹ insanlar arası münasebetlerde¹⁰ hâkim huzurunda, şahitlik esnasında¹¹ adalet esasını zihinlere yerleştirmiştir.

Nitekim şu olay, buna çok iyi bir misal teşkil eder: Bir gün Mahzunoğulları kabilesinden Fâtıma adında asil bir kadın hırsızlık yapmıştı. O kadının cezalandırılmaması için ashabdan Hz. Üsâme b. Zeyd'i Peygamberimize gönderdiler. Bu duruma çok kızan ve üzülen Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

“Nasıl oluyor da bazı kimseler, Allah'ın kanunu karşısında aracı olmaya kalkışıyor. Sizden öncekilerin mahvolmasının sebebi şudur: İçlerinden asil, ileri gelen birisi hırsızlık yapınca, onu serbest bırakıyor, zayıf ve fakir bir kimse hırsızlık yapınca, onu cezalandırıyorlardı. Allah'a yemin ederim ki Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapsaydı, onun da cezasını verirdim.”¹²

Görüldüğü üzere, Hz. Peygamber, adalet konusunda aracı olmak isteyenleri çok yakını da olsa sert bir şekilde reddetmiş, suçluya layık olduğu cezasını vermekte en ufak bir tereddüt göstermemiştir. Zira adalet ortadan kalkarsa, insan hayatına değer verecek bir şey kalmaz. Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır: “Allah, insanlar arasında hüküm verdiğiniz zaman, adâletle hükmetmenizi emreder.”¹³

Adaletin İslam toplumunda, yönetimde mahkemelerde ve insanlar arası ilişkilerde tam anlamıyla uygulanması zorunludur. Çünkü adalet mülkün temelidir. Adaletin olmadığı cemiyetlere zulüm, anarşi ve şiddet hâkim olur. Toplumsal isyanlar çıkar, mahkemelere, devlete hatta fertlerin birbirlerine olan güveni kaybolur. İnsanlar, kendilerini koruma ve haklarını elde etme peşine düşer hukuki otorite sarsılır. Bu hususta Peygamberimiz bizleri uarmıştır:

وَلَا حَكَمَ قَوْمٌ بغيرِ الْحَقِّ إِلَّا فَشَافِيَهُمُ الدَّمُ

“...Bir kavim (devlet, mahkeme, aile ve fertleri arasında) hak ve adaletten uzak hükümler verilirse. O kavimde mutlaka kan dökümü yaygınlaşır.”¹⁴

⁷ Mâide, 5/42

⁸ İslam Peygamberi, Muhammed Hamidullah, Terc. Salih Tuğ, C.1, sh. 202-210, İrfan Yayınları, İstanbul 1990

⁹ Nisâ, 4/3

¹⁰ En'am, 6/152

¹¹ Nisa, 4/135

¹² Buharî, Enbiyâ 54; Meğâzî 53; Hudûd 11-12; Müslim, Hudûd 8-9; Ebû Dâvûd, Hudûd 4; Tirmizî, Hudûd 6

¹³ Nisa, 4/58

¹⁴ İmam Mâlik, Muvatta, Cihad 26

Hız. Peygamber, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyametin yakıcı sıcağında, arşın ferahlatıcı gölgesinden istifade edecek yedi sınıf insandan bahsederken en başta adaletli davranan idarecileri saymış,¹⁵ âdil devlet başkanlarından ve yöneticilerinden övgüyle bahsetmiş,(5) ailesine ve emri altındakilere adaletle muamele edenlere Allah tarafından kıyamet gününde büyük mükâfatlar verileceğini bildirmiştir.¹⁶

Resûlullah (s.a.v.), en yakınları bile olsa hep adaleti esas almış; hükümleri, kanunları herkese eşit olarak uygulamıştır.

Bedir savaşında alınan esirler arasında Peygamberimiz'in amcası Hz. Abbas da vardı. Hz. Abbas'ın elleri bağlanmıştı. Esirler, fidye karşılığı serbest bırakılmaya başlanmıştı. Ensar'dan bazı kişiler Hz. Abbas'ın Allah Rasûlü'nün amcası olduğunu öğrenince onun fidyeden affedilmesini istediler. Resûlullah (s.a.v.):

*"Hayır, asla böyle bir şey olamaz Onun ödemek zorunda olduğu fidyenin tek bir dirhemi dahi bağışlanamaz"*¹⁷ buyurdular.

Numan b. Beşir isimli genç bir sahabeye babası, malının bir kısmını hibe olarak vermiş, diğer çocuklarını bu mallardan mahrum etmişti. Çocukların annesi bu duruma rıza göstermemiş ve meseleyi sormaları için onları Peygamber Efendimiz'e göndermişti. Peygamber Efendimiz, malından diğer çocuklarına da hibe edip etmediğini sormuş, onlara vermediğini öğrenince de:

*"O hâlde ben dürüst ve âdil olmayan bir iş üzerine şahit olmam."*¹⁸ buyurdu. Yine şöyle buyurmuştur:

قَارِبُوا بَيْنَ أَبْنَائِكُمْ يَعْنِي سَوُوا بَيْنَهُمْ

*"Çocuklarınıza adâletli davranınız."*¹⁹ Resûlullah (s.a.v.) kız-erkek ayırımı yapmamış:

*"Kişinin bir kız çocuğu olur da onu toprağa gömmez, aşağılamaz ve erkek çocuklarını ondan üstün tutmazsa, Allah bundan dolayı o kişiyi cennete sokar."*²⁰

Sonuç olarak söylemek gerekir ise, Allah Rasûlü, hayatın her alanında daima adaleti, adil hüküm vermeyi esas almış, en yakınları bile olsa hükümleri/kanunları herkese eşit olarak uygulamıştır.

11. RESÛLULLAH (S.A.V.)'İN SAMİMİYETİ:

Sahâbe ile Hz. Peygamber (s.a.v.) arasındaki ilişkide herhangi bir resmiyet yoktu. Canlarından çok sevdikleri Peygamberlerine karşı sonsuz bir güven, samimiyet, sevgi ve saygı hâkimdi. Allah Rasûlü, ashabına karşı ne denli düşkün ise, sahabe de ona karşı o derece gönülden bağlı idi.

Allah tarafından insanlara rehber olarak seçilmiş bütün peygamberlerin ortak özelliklerinden birisidir samîmiyet. Bu, onların Allah'a karşı özden bağlılıklarını ifade ettiği gibi, inananlarına karşı

¹⁵ Buharî, Ezân 36; Zekât, 16; Rikak 24; Hudûd 19; Müslim, Zekât 91; Tirmizî, Zühhd 53

¹⁶ Müslim, İmâre 5, 18; Nesâî, Kudât 1

¹⁷ Buharî, Megâzî 53

¹⁸ Buharî, Hibe, Müslim, Hibât 13

¹⁹ Ahmet bin Hanbel, Müsned, Terc. C.15, sh.457

²⁰ Ahmet bin Hanbel, Müsned, Terc. C.15, sh.459

da içten bağlılık şeklinde gösterir kendini. Nitekim çeşitli âyetlerde Hz. Nuh, Hz. Hud ve Hz. Salih Peygamberlerden her birinin samimi ve güvenilir oldukları ifade edilmiştir.²¹

Peygamberlerin sonuncusu olan Rahmet Elçisi de kelimenin tam anlamıyla samimiyet timsâli idi. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayatına bakıldığında, samimiyetle yaşanmış bir ömür çıkar karşımıza. Tam kırk yıl Mekke halkına karşı, kalan yirmi üç yıl bütün Müslümanlara karşı samimi, örnek bir hayat sergiledi. Ashâbıyla arasındaki ilişkilerde ne bir resmiyet, ne de sun'îlik vardı. Aksine tamamen tabîi ve samîmî bir ilişki söz konusuydu. Bu ilişkilerde Kur'anî ve nebevî ölçüler doğrultusunda samîmiyet hâkimdi. Allah Rasûlü, köle-câriye olmasına, zengin-fakir olmasına bakmaksızın herkesle ilgilenmiş, arpa ekmeğine davet edenin davetine icâbet etmiştir. Özellikle bîçâre ve gariplere, kimsesizlere, öksüzlere ve yetimlere değer vermiştir. Cemâate gelmeyenleri sormuş, hastaları ziyâret etmiş, cenâze namazlarını kırdırılmış, borcunu ödeyemeyenlerin borcunu kendisi üstlenmiştir. Rahmet Elçisi, sosyal statüsüne bakmaksızın hemen herkese karşı son derece ince ruhlu, edep ve tevâzu sahibi idi. Veda Haccı'na geldiklerinde, yüz bin civârındaki ashâbını o zaman için Mekke dışındaki Ebtah denilen mevkie, açık araziye yerleştirmişti. Mekke'deki bazı akrabaları Peygamberimiz (s.a.v.)'i Kâbe'nin yanı başındaki evlerine buyur etmişlerse de o kendi rahatını değil, ashâbıyla birlikte kalmayı tercih etmişti.

Samîmiyet denilince iki tarafın birbirlerine karşılıklı bağından söz edilmelidir. Zira samimiyet tek taraflı olamaz. Hz. Peygamber (s.a.v.) ile ashâbı arasındaki samîmiyeti buna en güzel örnektir. Aynı zamanda yöneten ile yönetilen arasındaki samimiyetin en güzel şeklidir. Bu sebeple Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

*"Müslümanların yönetimini üstlenen, fakat onlar için bütün gücüyle çalışmayıp, onlara içtenlikle davranmayan yönetici, onlarla birlikte Cennete giremez."*²²

*"Allah'ın kendisine bir toplumun yöneticiliğini nasip ettiği kimse, halkın tamamına aynı içtenlikle sahip çıkmazsa Cennetin kokusunu bile alamaz."*²³

*"Kendisine bir toplumun yöneticiliğini nasip ettiği kimse, halkını aldatıp hıyânet ederek ölürse Allah ona Cenneti haram kılar."*²⁴

Kolayca inanır mü'min, safdildir;

"İnsan aldatanlar bizden değildir!"²⁵

N. Fâzıl Kısakürek

²¹ Bkz: A'raf, 7/62, 68, 78, 79, 93; Hud, 11/34. Bu âyetlerde geçen N-S-H kökünden türeyen kullanımlar, "öğüt vermek, öğüt veren" anlamına geldiği gibi; "samimi davranma, özden bağlı olma" anlamına da gelir.

²² Müslim, İmân 229

²³ Buhârî, Ahkâm 8

²⁴ Buhârî, Ahkâm 8; Müslim, İmân 227-228

²⁵ Esselâm, N. Fâzıl Kısakürek, Sh.120

Alınacak Dersler:

1. Gözü haramdan, kulağı gıybetten, dili yalandan, mideyi haramdan korumak hayadır.
2. Adalet mülkün temelidir, adâletin olmadığı yerde zulüm vardır.
3. Müslüman, çocukları arasında ayırım yapmaz, adâletli davranır.
4. Âdil yönetici, Kıyamette Arşın gölgesinde gölgelenecektir.
5. Yönetimi altındaki insanlara âdil davranmayan ve onları aldatan, cennetin kokusunu alamaz.
6. Müslüman; dâvâsında, hal ve tavırlarında, muamelelerinde samimi olmalıdır.

Not: Bu hafta;

1. Peygamber (s.a.v.)'in “Çocuklarınıza adâletli davranınız.” hadisini ezberleyelim.
2. Nahl suresi 90. Ayetin tefsirini okuyalım.